

Za gospodarje

Maribor, dne 14. marca 1934.

Vinska razstava in sejem v Ljutomeru.

Vinarska podružnica v Ljutomeru priredi dne 20. marca t. l. vinski sejem in razstavo vina v kavarni g. Resnika v Ljutomeru. Otvoritev ob 9. uri dopoldne. Na poskušnjo bodo prvovrstna vina iz ljutomersko-ormoškega, gornje-radgonskega in štrigovskega vinarskega okoliša.

Ljutomer je že iz davnih dni znan po svoji izborni vinski kapljici, saj je Ljutomer središče vinorodnih goric med Dravo in Muro in je tudi kot križišče železnic za tako prireditev zelo pripraven. Že zaradi tega so bile dosedanje razstave dobro obiskane in tudi letos je veliko zanimanje med vinogradniki in med kupci ter drugimi interesenti.

Vabijo se vsi vinogradniki iz ljutomersko-ormoškega, gornje-radgonskega in štrigovskega vinarskega okoliša, da razstavijo svoja vina, ker na ta način jih bodo mogli vinski kupci poskusiti ter se prepričati o izvrstni kakovosti vseh razstavljenih letnikov ljutomerčana. Vsi vinogradniki v omenjenih okoliših, ki želijo svoja vina razstaviti, naj to prijavijo takoj na posebni prijavi ali dopisnici ali ustmeno v pisarni mestne občine Ljutomer. Istotam se sprejema vino za razstavo, ki se mora poslati najpozneje do 16. marca t. l. in sicer od vsake sorte 3 steklenice po 7 desetink l. Kdor nima primernih steklenic, jih dobi pri mestni občini Ljutomer, lahko pa pošlje tudi dva slatinščaka; prazne steklenice se dajo v tem slučaju nazaj. Kdor pa pošlje vino že v buteljkah, se buteljke izmenjajo za druge prazne nazaj, ali se vrnejo po razstavi lastniku.

Na lanski razstavi je bilo mnogo vinogradnikov odlikovanih z diplomami od ministrstva za kmetijstvo, a še več jih je dobilo nagrade v orodju. Upamo, da bo tudi letos vinska razstava vsestransko ugodno izpadla.

Opozarjamo vse interesente, vinske trgovce ter gostilničarje, da si ogledajo vinsko razstavo ter se sami prepričajo o izvrstni kakovosti tukajšnjega pridelka in o zelo ugodnih cenah.

Polovična vožnja po železnici je dovoljena samo za povratek nazaj. Legitimacije se dobijo pri Vinarski podružnici v Ljutomeru.

Ljudski pravnik.

Zaščita starih kmečkih dolgov. Big. — Vprašate, če Vas lahko za obresti od starega dolga rubijo? — Uredba o zaščiti kmetov štiti le stare kmečke dolgove, ki so nastali pred 20. 4. 1932. Ako je Vaš dolg nastal pred 20. 4. 1932, tedaj mora upnik glavnic prišteti obresti do 23. 11. 1933 in prav tako tudi morebitne pravdne stroške. Rubiti Vas za obresti ne morejo in tudi ne prodajati zarubljenih stvari. Preskrbite na županstvu potrdilo, da ste zaščiten kmet in pojdite z njim na uradni dan k sodišču in tam predlagajte ustavitev izvršbe. Če gre za posojilo, ste gotovo zaščiteni. Uredite stvar pravočasno!

Izplačilo dote. Pap. — Tast Vam je obljubil 25.000 Din dote, in to med pričami. Ko ste delali ženitno pismo, pa se je zapisalo samo polovico. Tast je zdaj posestvo prodal in hoče, kolikor ima še premoženja, izročiti vse svojfi drugi ženi. Vprašate, kako pridete do druge polovice obljubljene, a še neizročene dote v znesku 12.500 Din. — Isto morete zahtevati le na podlagi notarskega pisma. Ker druge polovice ustno obljubljene dote niste zapisali v ženitno pismo, ne morete obljubljenega zneska izterjati.

Znižanje prevžitka. Gojk. — Imate zelo velik prevžitek, ki ga ne zmorete. Vedno so Vam obljubovali, da prevžitka ne bodo iztoževali. Sedaj Vas pa ne prestando tožijo in delajo stroške. Želite vedeti, kaj morate storiti, da se Vam

previsoki prevžitek zniža. — Pogodba, s katero ste nase prevzeli prevžitek, je bila sklenjena z voljo obeh strank, to je z Vašo voljo in z voljo prevžitkarjev. Takih dogovorov pa ni mogoče nikdar znižati enostransko, to je brez privoljenja in sodelovanja onega, ki ima iz take pogodbe pravice. Ne preostane Vam ničesar drugega, kakor da prevzete dolžnosti izpolnujete ali pa da dosežete sporazumno znižanje prevžitka, za kar pa ni treba notarskega pisma. Lahko dogovorite doma in tako dogovorjeno znižanje zapišete kot spremembo prvotnega dogovora.

Nezaščiteni kmečki dolгови. Povl. — Po očetovi smrti so vsi otroci kot solastniki prevzeli posestvo, ki je bilo sodno cenjeno leta 1931. Starejša sestra je od svojih ostalih bratov in sester kupila s kupno pogodbo z dne 27. 2. 1933 njihove deleže ter se zavezala plačati vsem do 1. 4. 1934 v gotovini. Vprašate, če lahko plača s hranilnimi knjižicami in če mora izplačati, ker sama tuji ne more izterjati terjatev, ki jih ima proti zaščitenim kmetom. — Iz vprašanja izhaja, da gre za dolgove, ki so nastali po 20. 4. 1932. vsled tega niso zaščiteni in jih mora plačati kupovalka točno ob določenem času, ker sicer prodajalci-dediči lahko kupnino brez nadaljnega iztožijo in posestvo prodajo. Hranilnih knjižic niso dolžni vzeti, ker to ni plačilo v gotovini, marveč vsebuje vsaka hranilna knjižica samo gotovo terjatev proti določenemu denarnemu zavodu, kjer je denar naložen. Izterjajo lahko prodajalci kupnino tudi takrat, ako niso potrebni. Uredite stvar z vsemi prodajalci na ta način, da podaljšajo plačilni rok, ker sicer grozi nevarnost, da bo veliko novih stroškov in da bote prišli ob posestvo.

Od potnika na domu kupljen šivalni stroj. Zamš. — Potnik je prišel ponujati v nakup šivalni stroj ter Vas je pregovoril, da ste ga kupili za 4000 Din. Pogodbo ste podpisali. Plačali doslej še niste ničesar. Stroj Vam ne ugaja. Vi vprašate, če lahko odstopite od kupne pogodbe, ali pa če morate stroj plačati in ga obdržati. — O kupovanju blaga od potnikov je obširno pisal »Slovenski Gospodar« v svoji prilogi dne 26. 4. 32. Ako tvrdka, od katere ste stroj po pot-

niku kupili, nima svojega poslovnega sedeža v Vašem domačem kraju in ako niste Vi poklicali potnika na svoj dom, da bi kupili od njega šivalni stroj, kupna pogodba ne velja. Šivalni stroj v tem slučaju takoj vrnite; seveda je pa dobro, ako se stroj pregleda pred prevzemom, da ne bo tvrdka uveljavljala zoper Vas kako odškodnino za pokvarjeni stroj. Šivalnega stroja Vam torej ni treba obdržati, vendar je podana pri vrnitvi stroja nevarnost, da bote morali plačati odškodnino, ali pa da Vas bo tvrdka tožila na kupnino in bo trdila in s svojim potnikom dokazovala, da ste ga Vi sami poklicali na svoj dom. Kako bi v takem slučaju tožba izpadla, ne moremo povedati, ker je vse odvisno od tega, komu bo sodišče verjelo. Bodate raje pravočasno previdni!

Določitev in izplačilo dote. Sas. — Imate štiri otroke. Dva sta že dobila doto; ostala dva pa sedaj zahtevata prav tako visoko, kakršno sta dobila prva dva otroke, čeprav se je včasih denar dobil 90% lažje kakor danes. Vprašate, če Vas moreta prisiliti, da izplačate tolikšno svoto, kakor prvima dvema. — Ne. Dota mora odgovarjati Vaši imovini. Ako imate še dovolj premoženja, potem bo sodišče določilo primerno doto, ako je sami ne plačate. To se bo zgodilo samo, ako se poročite. Kljub temu pa je gotovo pravično, da tudi tema 2 svojima otrokoma daste enako doto, da bodo vsi pravično in enako dobili od Vas. Ni dolžnost samo ono, kar določajo zakoni, marveč naj predvsem odloča pravičnost in rodbinski ozir!

Vprašanja in odgovori.

Vprašanja brez podpisov. Dobivamo več vprašanj, pa nikakega podpisa ni v pismu. Taka pisma grede takoj v papirni koš.

F. L. v V. Imamo vaško elektrarno in moramo plačevati drž. trošarino. Ali lahko 3 od 40 članov odločajo, kako se naj to plačuje? — Če imajo od večine pooblastilo, da, če nimajo, se pritožite, bodo drugi izvoljeni, pa predlagajte, kako naj naredijo, da bo pravično. Plačati pa je treba.

M. B. G. Ali je človek z ubožnim sprječevalom vseh taks prost? — Taks pri

vnjizbah ni prost, ker tedaj ni več ubog. Za moževe dolgove jamčite le, če ste podpisali, sicer ne. Vi lahko tudi samo za sebe dobite potrdilo, da ste poljedelka. — Obrtnik ni zaščiten, ako ne more plačati, mora v sodno ali izvensodno poravnavo ali v konkurz. Če je to vaš mož, vas to nič ne tiče. Vaša last je vaša, ne od moža.

Č. M. Sp. V. Moj časopis »Slovenski gospodar« pride do mene že ne vem iz katere roke. Uredite, da pismo noša meni dostavlja! — Radevolje bi to uredili, toda zgoditi se to sme le od vaše strani. Javite domači pošti, kaj se godi.

P. I. v St. Zavezal sem se plačati 2000 Din, sedaj pa jih ne dobim iz posojilnice. — Vedeli ste že naprej, da denarja ne boste mogli dvigniti. Ne bi smeli gotovine obljubiti. Sedaj ste jo dolžni dati. Morate si jo kje izposoditi, ker denarni zavodi imajo večinoma v pravih, da načelstvo odloča, v kakih obrokih se vloge izplačujejo.

P. M. v R. Ali naše zavarovanje velja? — Velja, ker ste plačali pravočasno in tedaj kot lastnik. Dobi pa vaša hčer v slučaju nesreče, ne vi.

K. M. v R. Sosed vozi po mojem, on trdi, da ima pravico, ker je preje bilo to eno posestvo. Lahko bi vozil po svojem. — Ker je bilo posestvo razprodano, bi ostala pot v veljavi le, ako bi dotični dokazal, da je on že preje 30 let vozil preko, kar pa ni. Zato naj vozi po svojem!

V. K. v R. Kako odpraviti pege na velikem stenskem ogledalu? — Masa na zadnji strani ogledala odstopi, treba je isto obnoviti. To vam napravi le tovarna ogledal. Pišite na tvrdko »Kristal«, Maribor.

F. P. J. v P. Rešil sem osemletnega fantka iz valov. Ali dobim kaj zato? — Če vam domači dajo, od drugod ne boste nič dobili, morda kakó pohvalo, če boste kam pisali.

K. D. v Sl. B. Ali je naša posojilnica pod zaščito? — Kolikor je tu znano, ni pod zaščito. Res je, da je vlagateljem dandanes težko, ko ne morejo do denarja. Toda dolžniki kmetje, ki so v posojilnice dolžni, so zaščiteni. Denarni zavodi od njih ne dobijo, od drugod pa tudi ne. Denar in obresti boste dobili, toda polagoma. Seveda, če bi Narodna

banka v Jugoslaviji drugačno politiko vodila in če bi ljudje imeli zaupanje, da bo za naprej vse v redu šlo, bi kmalu bilo zopet dosti denarja v denarnih zavodih.

B. Š. v Sl. B. Ali more veleposestnik nastavljenca po 35 letih zveste službe kar na cesto vreči? — Ako je nastavljenec v pisarni, dobi odpravnino, če ni bil zavarovan pri Pokojninskem zavodu. Ako je bil le delavec, ga seveda ima pravico odsloviti, navadno pa se to ne zgodi, če je kaj vsteda.

A. R. R. Ali sme državna oblast razlastiti mojo posest? — V zadevi zidanja ceste sme. Zakon je tak. Mora pa po pravi sedaj veljavni ceni odkupiti, ne sme vzeti.

J. K. v R. Imam posojilo od neke osebe, sedaj me toži, plačati ne morem. — Zahtevajte na občini potrdilo, da ste kmet, to nesite na sodišče k razpravi, vaš dolg boste odplačevali 11 let.

J. P. v K. — Oproščeni ste davka kot oče 9 otrok. Davka na poslovni promet vi itak ne plačujete, ampak le tovarne.

J. O. v H. Ali moramo plačati kuluk za leto 1931? — Banovinski je bil, treba je plačati.

J. B. v K. Moj mladoleten sin je podpisal delež Kmetijske eksportne zadruge. Sedaj ga terjajo za desetkratni znesek. Ali moram jaz zanj plačati? — Ne. Kadar se sprejema članstvo v zadrugo, morajo vedeti, da je polnoleten, ali če se sme sam zavezovati kot član.

Vojaške zadeve.

Podčastniška godbena (muzička) šola v Vršcu. J. K., Slomi pri Moškanjcih. — Sin želi v vojaško godbeno šolo, niso mu pa znani sprejemni pogoji. — Pred vsem opozarjamo, da šola, ki prične vsako leto šele v novembru, za tekoče leto še ni razpisala sprejemnih pogojev. Vsakoletni konkurzi so zahtevali, da kandidat ni bil mlajši od 14 in ne starejši od 16 let, da je jugoslov. državljan, da je končal vsaj osnovno šolo z uspehom, da ni bil kaznovan, da je samskega stanu in da ima za vstop v šolo dovoljenje starišev. Če sin odgovarja zgornjim zahtevam, svetujemo, da počaka na razpis, ki bo objavljen pravo

časno v »Slovenskem gospodarju« pod »Vojaške zadeve«.

Prevod iz artilerije v kraljevo gardo. J. K., Dramlje pri Sv. Juriju. — Naborna komisija me je usposobila za brdsko artilerijo, želim pa odslužiti vojaški rok pri kraljevi gardi. Kam pošljem prošnjo in za koliko kolekujem? — Splošni pogoji za služenje obveznega roka pri kraljevi gardi so, da je nabornik popolnoma zdrav, brez najmanjših telesnih hib, da je iz ugledne rodbine, da je poljedelec, vzornega obnašanja in nekaznovan ter da mu je odrejen 18mesečni rok kadrovske službe. Ker se pa to odredi že pri naboru samem, bo sedaj težje uspeti. Sicer pa morete zaprositi za prevod in služenje pri kraljevi gardi Vaš pristojni vojni okrug, če ustrezate gornjim pogojem. Prošnjo kolkujte z 25 Din.

Prevod iz pešadije h konjici ali mornarici. M. I., Šmarje pri Jelšah. — Kaj naj storim, da odslužim 18mesečni rok mesto pri pešadiji v konjici ali pri mornarici. — Vložite prošnjo, kolekovano s 25 Din, na komando pristojnega vojn. okruha. Če bo pa prošnja ugodeno, dvomimo, ker Vas je rekrutna komisija pri naboru po fizični sposobnosti ocenila za služenje pri pešadiji. Pripomnimo, da se za konjico rekrutirajo prvenstveno taki obvezniki, ki po svojem ali združenem (rodbinskem) imovinskem stanju in poklicu zmorejo ves čas službene obveznosti pri vojaški sili imeti predpisanega jezdnega konja in opremo, ozir. če plačujejo več kot 600 Din osnovnega neposrednega davka na zemljišča ter zgradbe itd.

Služenje vojaškega roka v Ljubljani. K. V., Loka pri Podsredi. — Želim, da služi moj sin svoj rok v Ljubljani ali Zagrebu. Ali bi taka prošnja uspela? — Dvomimo, da bi ugodili prošnji za služenje vojaščine po volji posameznikov, lahko pa pošljete tako prošnjo, kolekovano s 25 Din, na pristojni vojni okrug.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg 10. marca 1934. Zakladnih svinj je bilo pripeljanih 11, cene mesu 12—13 Din, špěhu 13—14; pšenice 16 vreč po 1.25, rži 6 po 1, ječmena 18 po 1, koruze 22 po 1, ovsu 16 po 0.75—1, prosa

8 po 1.25, ajde 9 po 1, od. pšena 4 po 3, fižola 16 po 2—3; sena 14 vozov po 28—30 (100 kg), otave 4 po 28—30, ovs. slame 2 po 22—25; krompirja 11 vozov s 186 vrečami po 0.75—1, čebule 2 po 1—1.50. Cene česnu 8—10, zelju (glav.) 0.50—2, kisl. zelju 3, kisl. repi 1.25—2, jabolkom 6—12, slivam suh. 8—12, orehom celim 10, luščenim 32, smetani 10—12, mleku 1.50—2.25, maslu sur. 20—24, kuhanemu 28, čajnemu 28—32, dom. siru 5—6, jajcem 0.30—0.50; kokoši 210 po 20—30, piščancev 828 po 25—60 (par), gosi 6 po 40—55, puranov 38 po 45—65, dom. zajcev 42 po 5—30 Din.

Ptujski živinski sejm. Konjski in goveji sejem v torek dne 6. t. m. je bil, kar se tiče dogona, izredno dobro založen. Prignano je bilo 624 glav živine in sicer 250 konj, 147 krav, 77 telic, 126 volov in 24 bikov. Kupčija je bila razmerna slaba, prodalo se je 263 glav. Cene so nekoliko padle in sicer se je prodajalo za kg žive teže krave 2—3, telice 3—4, voli in biki istotako 3—4, konji po kakovosti od 650 do 3000 Din. Prihodnji konjski in goveji sejem bo 20. marca. — Izredno dobro je bil založen tudi sejem za prešiče v sredo dne 7. marca, kupčija pa je bila slaba. Pripeljanih je bilo 433 ščetinarjev, prodano pa 126. Cene so ostale neizpremenjene in sicer so se prodajali pršutarji po 6.50—7 Din, polmastne 7—8.50 za kg žive teže; mrtve teže 9 Din; prasci 6—12 tednov stari po kakovosti od 100—175 Din. Prihodnji sejem za prašiče bo dne 14. marca.

Mariborski svinjski sejem 9. III. 1934. Na ta svinjski sejem je bilo pripeljanih 224 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 100—130 Din, 7—9 tednov 180—200, 3—4 mesece 250—280, 5—7 mesecev 320—360, 8—10 mesecev 450—520, 1 leto 600—750, 1 kg žive teže 7—8, 1 kg mrtve teže 9.50—10 Din. Prodanih je bilo 81 svinj.

Naš in tuji denar. Avstrijski šiling je samo en teden malo izgubil na vrednosti, sedaj se trguje z njim tako kot prej: 8.90—9 Din za 1 šiling. Nemška marka ima ceno 13.59—13.69 in 28.5% zraven. Dolar 34.05—34.33 Din in 28.5% zraven. Francoski frank 2.25—2.27 Din in 28.5% zraven. Češka krona 1.42—1.43 Din in 28.5% zraven. Italijanska lira 2.94—2.97 Din in 28.5% zraven.